

KRONIKA
KALISKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
SOCIETAS SCIENTIARUM AC LITTERARUM CALISIENSIS

DOI: 10.4467/26578646ZKNT.23.019.18901

ROK 2022

28 grudnia – Radni Miasta Kalisza uchwalili rok 2023 Rokiem Braci Kościelniaków (Tadeusza, Mieczysława, Władysława). Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk będzie wspierać inicjatywę; Władysław Kościelniak był członkiem założycielem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i działał w nim od 1987 r.

Koniec grudnia – wyszedł z druku trzeci tomik poezji pt. „Świat ach to ty”, autorstwa prof. dr. hab. n. med. Mariana Sygita, wydany przez Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego oraz Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Utwory w nim zawarte są kontynuacją wierszy z wcześniejszych publikacji „Życie, ach to ty” i „Miłość, ach to ty”. Twórca w nowej edycji zainspirowany licznymi podróżami po świecie przedstawił swoje osobiste przeżycia, wspomnienia i spojrzenie na świat w formie poezji.

ROK 2023

25 stycznia – odbyło się posiedzenie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

26 stycznia – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce spotkanie naukowe pt. „Napływ denarów nad środkową Prosnę w okresie wpływów rzymskich”, dr. Adama Jarycha (archeologa, pracującego w MOZK). Wystąpienie zorganizowała Komisja Naukowa KTPN, a poprowadził je Marcin Mikołajczyk. Prelegent przedstawił chronologię napływu denarów i jej poszczególne fazy związane z historią Imperium Romanum oraz poruszył kwestię odkryć, koncentrując się na terenach środkowej Prozny. Również omówił problem pojedynczych egzemplarzy i całych skarbów, które uległy rozproszeniu w wyniku nieuczciwej sprzedaży, przetopienia itp.

29 stycznia – siedziba KTPN stała się miejscem jubileuszu zaprzyjaźnionego Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu, które obchodziło 45. lat swojej działalności. Na spotkanie przybyli członkowie TPK, którzy w większości są również członkami KTPN, władze miasta reprezentowane przez panią Naczelnik Wydziału Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Kalisza Grażynę Dziedziak. Goszczone były także delegacje z innych stowarzyszeń bibliofilskich, takich jak: Łódzkie Towarzystwo Przyjaciół Książki oraz Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki z Poznania. Na spotkaniu został

zaprezentowany wykład prezes TPK, prof. Ewy Andrysiak pt. „Jan Kasprowicz i <<Biblia bibliofilów>>” oraz referat Henryki Karolewskiej pt. „Kaliscy miłośnicy książki w słownikach biograficznych”. Na koniec odczytane zostały nadesłane przez inne towarzystwa listy gratulacyjne (Rycerskiego Zakonu Bibliofilskiego z Kapitułą Orderu Białego Kruka w Krakowie, Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie) oraz na ręce pani prezes wręczone zostały kwiaty i życzenia m.in. od Prezydenta Miasta Kalisza Krystiana Kinastowskiego, prof. Hanny Tadeusiewicz z Łodzi (wybitnej bibliolożki i honorowej członkini KTPN), prezesa Kazimierza Krawiarza z WTPK, a także członków TPK w Kaliszu i sympatyków stowarzyszenia.

9 lutego – odbyło się spotkanie naukowe dr. Pawła Szczepaniaka (pedagoga resocjalizacyjnego, kryminologa oraz pomysłodawcy i przewodniczącego komitetu organizacyjnego Pierwszego Polskiego Kongresu Penitencjarnego - we współpracy z ONZ), który przedstawił temat „Kalisz kolebką Polskich Kongresów Penitencjarnych”. W wystąpieniu została poruszona kwestia idei organizowania polskich kongresów penitencjarnych oraz ich dorobku i funkcji na tle międzynarodowym. Ponadto omówiona została geneza, rozwój i dorobek kongresów penitencjarnych w sprawie reformy więziennictwa i zapobiegania przestępczości oraz postępowania z więźniami. Posiedzenie zorganizowane było przez Komisję Naukową KTPN i poprowadził je przewodniczący dr Makary Górzynski.

20 lutego – czasopisma „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” i „Studia Kaliskie” wydawane przez nasze Towarzystwo, zostały umieszczone w prestiżowej bazie europejskich czasopism humanistycznych i społecznych ERIH Plus, w której już od kilku lat jest „Polonia Maior Orientalis”. Dzięki tej bazie nasze zasoby stają się dostępne dla większego grona badaczy i czytelników na całym świecie.

28 lutego – na platformie Teams, odbyło się spotkanie naukowe Sebastiana Nowaka pt. „Wieczna sypialnia, czy gotownia? Krypty grobowe źródłem wiedzy o historycznej modzie i tekstyliach ozdobnych”. Prelegent (archeolog, konserwator, doktorant UMK w Toruniu), przedstawił wyniki prac archeologicznych, jakie wykonywał w kryptach m.in. kościoła w Byszewie. Wśród badanych obiektów była odzież, która zachowała się na zmarłych spoczywających w trumnach. Wystąpienie zorganizowane zostało przez Pracownię Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i poprowadziła je przewodnicząca dr Iwona Barańska.

23 lutego – w Instytucie Nauk o Informacji i Mediach we Wrocławiu, zorganizowane zostało przez Polskie Towarzystwo Bibliologiczne - Oddział Wrocławski spotkanie, na którym wystąpiła dr Bogumiła Celer (kierownik Działu Zbiorów Specjalnych Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, adiunkt Akademii Kaliskiej, skarbnik i sekretarz komisji wydawniczej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk). Tematem wykładu było przedstawienie raportu z programu stypendialnego pt. „Śladami Wiłkomirskich. W poszukiwaniu spuścizny członków muzycznej rodziny”.

6 marca – wyszła z druku książka śp. Mateusza Rabięgi (1994-2022) pt. „Odbudowa kaliskich kamienic po zniszczeniach I wojny światowej. Problem stylu”. Niniejsza publikacja powstała na podstawie pracy magisterskiej zmarłego, dzięki jego przyjacio-

łom. Młody historyk architektury i miast, członek Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN, swą pracę napisał pod opieką prof. Jerzego Krzysztofa Kosa i prof. Agnieszki Zabłockiej-Kos w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego.

8 marca – w siedzibie Polskiej Akademii Nauk w Warszawie dokonano wręczenia powołań do Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Wśród nominowanych po raz trzeci znalazł się prof. Akademii Kaliskiej dr hab. Krzysztof Walczak, prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Kolejna nominacja Profesora świadczy o uznaniu dorobku kaliskiego towarzystwa naukowego, a także rozwijającej się współpracy z Akademią Kaliską, w której to uczelni prof. Walczak kieruje Instytutem Interdyscyplinarnych Badań Historycznych, rozwijającym szeroko rozumianą humanistykę.

14 marca – w siedzibie KTPN miało miejsce spotkanie naukowe poświęcone promocji książki śp. Mateusza Rabiegi (1994-2022). Publikacja pt. „Odbudowa kaliskich kamienic po zniszczeniach I wojny światowej. Problem stylu” wydana została pośmiertnie na podstawie pracy magisterskiej. Podczas spotkania przypomniana została postać przedwcześnie zmarłego naukowca oraz jego osiągnięcia badawcze i plany naukowe z zakresu kaliskiego międzywojnia. Na ten temat głos zabrali: dr Makary Górzyński, prof. Jerzy Krzysztof Kos (jego promotor w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego), Anna Tabaka oraz prof. Krzysztof Walczak. Na spotkanie przybyła najbliższa rodzina Mateusza, znajomi, przyjaciele, współpracownicy z redakcji „Latarnika Kaliskiego”, członkowie KTPN oraz zainteresowani goście, a zorganizowane zostało przez Pracownię Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN z przewodniczącą dr Iwoną Barańską oraz przez Komisję Naukową KTPN z przewodniczącym dr. Makarym Górzyńskim, który był inicjatorem wydania książki i poprowadził to spotkanie.

16-17 marca – na Wydziale Humanistycznym Politechniki Koszalińskiej odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Regionalizm w dobie przyspieszenia technologicznego, politycznego i społecznego”. Wygłaszane referaty łączyły aspekt badawczy z regionalistyczną praktyką. Pierwszy dzień poświęcony był naukowej analizie współczesnego regionalizmu, a drugi był wymianą doświadczeń i wiedzy między regionalistami. Na konferencji wystąpili także przedstawiciele Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk: dr Bogumiła Celer (Biografistyka w perspektywie regionalnej – projekt Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk płaszczyzną współpracy naukowców i regionalistów), Agnieszka Słupianek-Winkowska (Historia i herstoria naszych małych ojczyzn w świetle badań na obszarze Ziemi Pleszewskiej - doświadczenia osobiste), dr Makary Górzyński (Paradoksy badań historycznych zwanych regionalnymi: głos historyka architektury).

20 marca – wyszła z druku książka pt. „Audyt projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Zagadnienia praktyczne”, której autorkami są Alina Walenia i Małgorzata Wilczyńska. Publikacja pokazuje problematykę systemu zarządzania i kontroli środków UE, przyjętych przez poszczególne państwa członkowskie w celu realizacji programów operacyjnych, a w ich ramach wdrażania projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych pochodzących z budżetu UE.

22 marca – odbyło się posiedzenie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

25 marca – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce XXXV Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze KTPN. Na posiedzeniu prezes prof. Krzysztof Walczak złożył sprawozdanie z działalności towarzystwa. Zostały również przedstawione sprawozdania Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego, a zgromadzeni członkowie dokonali oceny działalności i budżetu za rok 2022 oraz zapoznali się z planami na przyszłość.

24 marca – ukazała się książka pt. „Elity gospodarcze Kalisza. Proces formowania się burżuazji w latach 1815-1867” autorstwa dra Sławomira Przygodzkiego. W publikacji autor przekazał wyniki swoich badań nad procesem powstania burżuazji na ziemiach polskich w XIX w. i jej roli na płaszczyźnie gospodarczej jak i działań poza tą strefą. Temat przedstawił w wielu aspektach – inwestorskiej, ekonomicznej i pozagospodarczej działalności, opierając się na dziejach kaliskich elit finansowych i gospodarczych.

28 marca – w sali Instytutu Nauk o Informacji i Mediach Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się spotkanie Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, Oddziału Wrocławskiego zatytułowane „In memoriam profesor Barbary Bieńkowskiej, profesora Alfreda Świerka oraz doktor habilitowanej Haliny Rusińskiej-Giertych”. O niedawno zmarłych badaczach ze środowiska bibliologów opowiedzieli - prof. Krzysztof Migoń, dr hab. Anna Cisło oraz doktor Dorota Sidorowicz-Mulak. Członkowie stowarzyszenia, w tym delegacja z Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (prof. Krzysztof Walczak, prof. Ewa Andrysiak, dr Bogumiła Celer, Ewa Obała i Marcin Mikołajczyk) byli uczestnikami wykładów poświęconych pamięci tych znanych i szanowanych osób, które pozostawiły znaczący dorobek naukowy.

29 marca – w Villi Calisia odbyło się seminarium Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej pt. „Prezydent Stanisław Wojciechowski w stulecie wyboru”, w którym wzięli udział m.in. członkowie KTPN. Spotkanie poprowadził dyrektor Instytutu prof. Krzysztof Walczak (prezes KTPN), o postaci patrona Akademii Kaliskiej opowiedziała dyrektor biblioteki uczelnianej dr Elżbieta Steczek Czerniawska (wiceprezes KTPN), a o Wojciechowskim w kontekście śmierci Gabriela Narutowicza i dokonanego wyboru mówił prof. Waldemar Łazuga.

30 marca – na platformie teams można było wysłuchać wykładu mgra inż. Sławomira Ferstera (białostoczanin o zainteresowaniach genealogicznych), który mówił o śladach kaliskich sukienników na Podlasiu. Prelegent zaprezentował swoje badania nad rodziną Ferster i Rothe, jako przyczynek dotyczący emigracji sukienników z Kalisza do okręgu łódzkiego i obwodu białostockiego. Przedstawił także listę kaliskich sukienników w oparciu o metrykalia ewangelików ze zbiorów Archiwum Państwowego w Kaliszu oraz ich udział w tworzeniu białostockiego okręgu włókienniczego. Spotkanie zorganizowała Komisja Naukowa KTPN, a poprowadził je przewodniczący dr Makary Górzynski.

5 kwietnia – ukazały się „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” nr 22 pt. „W kręgu badań regionalnych / IN the field of regional research” pod red. dra Piotra Molendy. Tom ten poświęcony jest szeroko rozumianemu regionalizmowi na terenie południowo-wschodniej Wielkopolski. Periodyk zawiera 12 artykułów przedstawiających wyniki badań regionalnych nie tylko z perspektywy różnych dyscyplin naukowych, ale i zjawisk w ujęciu interdyscyplinarnym. Ponadto w periodyku znalazły miejsce: informacje naukowe, recenzje książek, sprawozdania i wspomnienia o zmarłych (Mieczysławie Arkadiuszu Woźniaku, Tadeuszu Drewnowskim, Mateuszu Rabiedze), a także wiadomościami z życia towarzystwa (wydawnictwa KTPN, kronika działalności towarzystwa, rejestr członków stowarzyszenia oraz oferta wydawnicza książek).

13 kwietnia – w siedzibie KTPN, odbyło się spotkanie naukowe na temat „Zakład Karny dla młodocianych w Szczypiornie (1958-1974): mocne i słabe strony eksperymentu penitencjarnego”, który to referat wygłosił Bogdan Nowak (ppłk Służby Więziennej w st. spoczynku, prezes honorowy Polskiego Towarzystwa Penitencjarnego, emerytowany starszy wykładowca, kierownik i specjalista w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu, członek KTPN). Słuchacze mogli poznać zasady eksperymentu Ośrodka Badań Penitencjarnych, jaki miał miejsce w więzieniu dla młodocianych oraz jego przebieg i efekty. Treść wykładu została oparta na materiałach źródłowych, a także na własnych wspomnieniach uczestnika tego interesującego eksperymentu pedagogicznego. Spotkanie zorganizowane zostało przez Komisję Naukową KTPN i poprowadził je przewodniczący dr Makary Górzyński, a współdziałał z nimi Instytut Interdyscyplinarny Badań Historycznych Akademii Kaliskiej.

W maju – wydrukowano oczekiwane „Studia Kaliskie = Studia Calisiensia” tom 10, których redaktorem naczelnym jest dr Elżbieta Steczek Czerniawska, a redaktorem tomu prof. dr hab. inż. Jarosław Wolejszo. W periodyku przedstawiono 26 artykułów, mających wymiar teoretyczny i praktyczny, a także charakter interdyscyplinarny oraz sprawozdanie. Artykuły dotyczą wielu militarnych i pozamilitarnych aspektów bezpieczeństwa i zarządzania oraz posiadają dużą wartość badawczą prezentującą aktualne zagadnienia z obszaru wojskowości, układu pozamilitarnego, zarządzania kryzysowego, zarządzania organizacją, jak i bezpieczeństwa informacji w organizacji publicznej i zhierarchizowanej.

W maju – wyszły z druku dwa tomy książek pt. „Leksykon trenerów lekkiej atletyki olimpijskiej reprezentacji Polski w latach 1920-2020. Athletic trainers in the Polish olympic team in the years 1920-2020”. Autorzy znający dobrze środowisko lekkoatletyczne, a także twórcy szeregu publikacji dotyczących historii tego sportu dr Jarosław Kisiel i dr Krzysztof Kisiel zajęli się przybliżeniem sylwetek trenerów lekkoatletycznych w polskiej reprezentacji olimpijskiej od 1920 do 2020 r. Wymienieni szkoleniowcy swoją wielką pracą, zaangażowaniem i wiedzą pomogli polskiemu sportowcom zrealizować marzenie, czyli start w igrzyskach olimpijskich. Leksykon został wydany przez Polski Związek Lekkiej Atletyki i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, jest bogato ilustrowany, a przedstawione postacie są prezentowane w układzie alfabetycznym.

W maju – ukazała się książka pt. „Imperium peryferii. Architektura i modernizacyjne procesy przestrzenne w Kaliszu pod koniec XIX wieku” autorstwa dra Makarego Górzyńskiego. Wydana nakładem Wydawnictwa Naukowego Akademii Kaliskiej jest polecana przez KTPN, gdyż przedstawia na przykładzie gubernialnego Kalisza, dlaczego miasta były kluczowe dla rosyjskiego systemu władzy imperialnej w Polsce końca XIX stulecia, jak architektura i modernizacja stawały się narzędziem polityki i utrzymywania struktury społecznej - i jak mało o tym wiemy po 130 latach.

8 maja – otrzymaliśmy potwierdzenie, że podpisana została umowa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z Wydawnictwem Uniwersytetu Jagiellońskiego na kolejne nasze czasopismo, które będzie funkcjonować na platformie eournals.eu. Tym razem pojawiły się tam „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, obok już wcześniej znajdującej się „Polonii Maior Orientalis”.

18 maja – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Naukowego miało miejsce spotkanie naukowe poświęcone promocji książki pt. „Elity gospodarcze Kalisza. Proces formowania się burżuazji w latach 1815-1867” autorstwa dra Sławomira Przygodzkiego. Twórca dzieła mówił o zbieraniu materiałów, swoich kwerendach, współpracy z archiwami, bibliotekami itp. oraz o powstaniu tej obszernej publikacji. Warto zaznaczyć, że książka jest źródłem wiedzy o kaliskich elitach tamtych czasów, ich majątkach, strojach, bibliotekach, precjozach, czy zastawach stołowych. Wymieniane były również znane nazwiska przedsiębiorców, którzy w Kaliszu rozwijali swoje biznesy. Po ciekawej prelekcji, był czas na pytania i odpowiedzi oraz gratulacje za znakomitą monografię. Spotkanie zorganizowała Komisja Naukowa KTPN we współpracy z Instytutem Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej, a poprowadził je przewodniczący Komisji dr Makary Górzyński.

23 maja – miało miejsce „Kaliskie Seminarium Dziejów Miast – nowa inicjatywa humanistyczna w Akademii Kaliskiej i KTPN”, na które przyjechali historycy architektury i budowy miast z różnych ośrodków akademickich w Polsce. Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej oraz Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk reprezentowane było przez dra Makarego Górzyńskiego, który zorganizował specjalistyczne seminarium naukowe na temat planowania przestrzennego w Europie Środkowo-Wschodniej na przełomie XIX-XX wieku w aspektach politycznych i społecznych. Podczas obrad zastanawiano się też nad przełożeniem i odniesieniem ówczesnych doświadczeń w zarządzaniu miastami na nasze obecne problemy miejskie. W spotkaniu, będącym kontynuacją tradycji seminarium prof. Agnieszki Zabłockiej-Kos z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego i Pracowni Badań nad Architekturą i Urbanistyką Nowoczesną wzięli udział naukowcy m.in. z Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, Politechniki Łódzkiej, Polskiej Akademii Nauk i oczywiście Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM czy Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Współorganizatorem wydarzenia - będącego pierwszą edycją cyklu - była Pracownia „Burano” z Wrocławia i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, w którego siedzibie

odbyło się seminarium. Jego organizacja jest częścią budowy kaliskiej humanistyki uniwersyteckiej. W ramach spotkania, dofinansowanego przez Akademię Kaliską, odbył się także spacer historyczny po kaliskim parku - jednym z najstarszych ogrodów publicznych w Polsce.

24 maja – na stronie Towarzystwa w zakładce „Ebooki KTPN” udostępniona została elektroniczna wersja monografii Mateusza Rabięgi pt. „Odbudowa kaliskich kamienic po zniszczeniach I wojny światowej. Problemy stylu”, której nakład wyczerpał się.

25 maja – w siedzibie Fundacji Zawsze Razem (przy ul. Towarowej) odbyło się kolejne spotkanie związane z promocją książki dra Sławomira Przygodzkiego pt. „Elity gospodarcze Kalisza. Proces formowania się burżuazji w latach 1815-1867”. Twórca dzieła mówił o powstawaniu publikacji i co ona zawiera. Słuchacze w tej opowieści przede wszystkim byli zainteresowani tematem wielokulturowości Kalisza i ludziach innego pochodzenia uznawanych za kalizjan. Stąd powstała ciekawa dyskusja, na której na pytania słuchaczy odpowiadał autor i prof. Krzysztof Walczak (prezes i przedstawiciel Wydawnictwa Naukowego KTPN).

2 czerwca – w auli im. prof. Jerzego Rubińskiego Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu odbyła się uroczysta Sesja Rady Miasta Kalisza z okazji Święta Miasta Kalisza, na której Władze Miasta podsumowały swoją działalność i wręczyli wyróżnienia. W tym roku Odznaką Honorową Miasta Kalisza nagrodzona została prof. Akademii Kaliskiej dr hab. Ewa Andrysiak (wiceprezes KTPN), a tytuł Honorowy Przyjaciół Kalisza został wręczony dr. Makaremu Górczyńskiemu (członkowi Zarządu KTPN) oraz Kazimierzowi Wojciechowskiemu (członkowi Zarządu KTPN).

5 czerwca – miało miejsce spotkanie naukowe online dr Natalii Czekalskiej na temat „Gotycki fresk w Kościele Franciszkanów w Kaliszu”, zorganizowane przez Pracownię Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN, które poprowadziła jej przewodnicząca dr Iwona Barańska.

13 czerwca – na placu św. Józefa, na wprost siedziby Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, stanęła wystawa plenerowa, zatytułowana „Przywracamy Serce Niepodległej”. Ekspozycja ukazywała bogatą historię najważniejszego placu Warszawy – obecnie placu marszałka Józefa Piłsudskiego, na którym stał Pałac Saski oraz Pałac Brühla. Budowle te zostały zburzone w czasie II wojny światowej, a obecnie trwa akcja promująca ponowne wzniesienie tych historycznych obiektów. Otwarcie wystawy towarzyszyła dyskusja na temat perspektywy odbudowy tak ważnych dla stolicy pałaców, na którą zaprosił Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej im. Stanisława Wojciechowskiego. Wystawę można było oglądać do 8 sierpnia br.

13 czerwca – w siedzibie KTPN miało miejsce spotkanie połączone z dyskusją na temat perspektywy odbudowy Pałacu Saskiego i Pałacu Brühla, które było związane z otwarciem wystawy na placu św. Józefa pt. „Przywracamy Serce Niepodległej”.

Panel otworzył prezes KTPN i dyrektor Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej im. Stanisława Wojciechowskiego prof. Krzysztof Walczak. Pierwszy wystąpił prof. UAM dr hab. Bartosz Korzeniewski zajmujący się m.in. zagadnieniami pamięci zbiorowej, przedstawiając dzieje Pałacu Saskiego, siedziby Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a w jego arkadach powstałego Grobu Nieznanego Żołnierza. Adwokat Jerzy Bombczyński również zajmujący się sprawami promującymi odbudowę obiektu, opowiedział o Pałacu Saskim i Pałacu Brühla, zmieniającej się architekturze budynków oraz planach ich odbudowy. Zaś Jakub Puchalski (publicysta muzyczny, historyk kultury, współpracownik „Tygodnika Powszechnego” oraz Polskiego Radia Chopin) zajął się pokazaniem ludzi zamieszkujących w pałacu oraz wybitnych uczniów znajdującej się szkoły w tym budynku. Do najważniejszych zaliczył Mikołaja Chopina, nauczyciela jęz. Francuskiego, ojca Fryderyka, a także jego syna. Po ciekawych wykładach, był czas na dyskusje porównujące odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie z obecnym przedsięwzięciem.

14 czerwca – w gmachu Senatu RP w Warszawie odbyła się konferencja zatytułowana „Status i funkcjonowanie towarzystw naukowych w Polsce” zorganizowana przez Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Radę Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN z okazji 60-lecia Rady Towarzystw Naukowych. Na zaproszenie Kancelarii Senatu przybył na nią prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak oraz Członek Zarządu KTPN dr Makary Górzynski.

15 czerwca – w kaliskim Ratuszu odbyło się uroczyste podsumowanie tegorocznej edycji konkursu „Ad fontes! Odkrywamy tajemnice Kalisza i regionu kaliskiego”, które już od wielu lat organizuje Archiwum Państwowe w Kaliszu z dyrektorem dr Grażyną Schlender (członek KTPN) na czele. W tym roku prace przygotowane zostały przez 49 uczestników, a nagrody i wyróżnienia laureatom wręczyli przedstawiciele władz miasta, starostwa oraz instytucji i stowarzyszeń. Wśród nich Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk reprezentował dr Paweł Kamiński, który wręczył wyróżnienia - Zuzannie Włodarczyk i Natalii Olejnik z IV Liceum Ogólnokształcącego w Kaliszu (opiekun Anna Torz, dyrektor szkoły Joanna Dolna).

15-16 czerwca – w Collegium Novum Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, miała miejsce ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Biografistyka w perspektywie regionalnej”, związana z przypadającym w tym roku 25-leciem wydania pierwszego tomu „Słownika biograficznego Wielkopolski południowo-wschodniej”.

Organizatorami tego wydarzenia było Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, a partnerami: Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej, Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego, Biblioteka Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr Bogumiła Celer, która czuwała nad całością tego przedsięwzięcia.

Na konferencję przybyło 31 prelegentów reprezentując: Bydgoszcz Gdańsk, Katowice, Kielce, Konin, Koszalin, Kraków, Łódź, Opatówek, Opole, Poznań, Siedlec, Szczecin, Warszawę, Wrocław i oczywiście Kalisz. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Akademii Kaliskiej dr hab. Krzysztof Walczak, a moderatorami w siedmiu sesjach byli:

prof. IH PAN dr hab. Elżbieta Orman, prof. UWr Piotr Gołdyn, prof. Akademii Kaliskiej dr hab. Ewa Andrysiak, prof. UŁ dr hab. Agata Walczak-Niewiadomska i dr Agnieszka Szczepaniak-Olejniczak.

Celem tego spotkania naukowego była popularyzacja oraz rozwój badań interdyscyplinarnych w obszarze humanistyki, a przede wszystkim upamiętnienie osób, które odegrały znaczącą rolę w historii lokalnej i regionalnej. Można było również dowiedzieć się jak szukać na nośnikach internetowych poszczególnych postaci oraz zapoznać się z poszczególnymi bazami, a także dowiedzieć się o wielu już wydanych słownikach.

Konferencja była jednym z zadań realizowanych w ramach dwuletniego projektu pt. „Biografistyka w perspektywie regionalnej” przez Pracownię Encyklopedii i Słowników Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki „Nauka dla Społeczeństwa” w obszarze „Humanistyka-Społeczeństwo-Tożsamość”.

16-17 czerwca – siedziba Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk gościła archeologów i sympatyków archeologii. Spotkania zorganizowane zostały przez mgr Paulinę Przepiórkę (członka KTPN) w ramach Europejskich Dni Archeologii.

Pierwszego dnia wysłuchano wystąpienia organizatorki, która wspomniała o idei tej inicjatywy oraz o planowanych działaniach. Później o monetach emitowanych w Kaliszu i regionie w okresie starożytności i średniowiecza opowiedzieli - Leszek Ziąbka i dr Adam Kędziński. Drugiego dnia można było wysłuchać wykładów związanych z archeologią: dra Grzegorza Szczurka, dr Justyny Dworniak-Jarych i dra Adama Jarycha. Trzeciego dnia (18 czerwca), ale już na boisku I LO. im. Adama Asnyka w Kaliszu zorganizowano warsztaty archeologiczne skierowane dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a ich głównym celem było szeroko rozumiana promocja archeologii w oparciu o regionalne źródła archeologiczne oraz historyczne, jak również zaznajomienie odbiorców z historią regionu i promocja dziedzictwa kulturowego Kalisza i okolic.

W czerwcu – ukazał się tematyczny numer czasopisma naukowego Politechniki Poznańskiej „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Architektura i urbanistyka, architektura wnętrz”. Zawiera on publikacje artykułów z ubiegłorocznej konferencji naukowej pt. „Trasowanie miasta. Samochodowe arterie komunikacyjne a urbanistyczne otoczenie zabytkowe wczoraj, dziś i jutro”, zorganizowanej przez KTPN i Ośrodek Badań Regionalnych Akademii Kaliskiej.

19 czerwca – po 5 latach wyszło z druku drugie wydanie książki o zasłużonym dla Kalisza architekcie pt. „Albert Nestrypke : propagator architektury modernistycznej w Kaliszu” autorstwa dr Joanny Bruś. Autorka publikacji przybliżyła losy tej niezwyklej postaci, a także pokazuje efekt wieloletnich badań związanych z projektami architektonicznymi Alberta Nestrypke oraz ich realizacjami. Książka zawiera wiele zdjęć rodzinnych architekta, a także projekty i gotowe budynki będące jego dziełem

20 czerwca – zmarł Andrzej Szymański - doktor nauk humanistycznych z zakresu historii, wieloletni nauczyciel historii, wicedyrektor i dyrektor I LO im. Stanisława Staszica w Pleszewie, wykładowca Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu, prezes

Pleszewskiego Towarzystwa Kulturalnego i od 1987 r. członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Pleszewie.

23 czerwca – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce podpisanie aktu przekazania w depozyt księgozbioru Biblioteki Naukowej Towarzystwa, czyli około 17 tys. książek, ok. 1 tys. czasopism oraz zbiorów specjalnych, w tym starodruki do zbiorów Biblioteki Akademii Kaliskiej. Porozumienie zostało podpisane przez prof. Krzysztofa Walczaka (Prezesa KTPN) i JM prof. dr hab. n. med. Andrzeja Wojtyłę (Rektora Akademii Kaliskiej).

Na spotkaniu prof. Krzysztof Walczak przedstawił historię przekazywanego księgozbioru (założonego w 1988 r.), do którego od początku pozyskiwano książki z darowizn oraz w ramach wymiany międzybibliotecznej. Zaznaczył także, że przez szereg lat księgozbiór ten udostępniany był czytelnikom poprzez Książnicę Pedagogiczną im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, a w ostatnich miesiącach zarząd KTPN zdecydował o przeniesieniu zbiorów do Biblioteki Akademii Kaliskiej, aby wesprzeć działalność naukową Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych kaliskiej uczelni. Zgodnie z podpisaną umową, kaliskie Towarzystwo zobowiązało się uzupełniać depozyt nowymi wydawnictwami, a przekazanie go nieodpłatnie wiąże się z udostępnianiem zbiorów czytelnikom przez Bibliotekę Akademii Kaliskiej, jak również popularyzowanie go na jej stronie. Na koniec Rektor Akademii Kaliskiej wyraził wdzięczność władzom Towarzystwa za tak znaczące wsparcie dla rozwoju nauk humanistycznych rozwijającej się Akademii Kaliskiej.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele KTPN, Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych oraz pracownicy Biblioteki Akademii Kaliskiej, z dyrektorem biblioteki dr Elżbietą Steczek Czerniawską.

28 czerwca – odbyło się posiedzenie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

29 czerwca – Minister Edukacji i Nauki na 1828 wniosków o przyznanie stypendium dla wybitnych młodych naukowców wykazujących się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej, przyznał 230 stypendiów, w tym 37 doktorantom. Wśród wyróżnionych spełniających wszystkie warunki znalazł się dr Makary Górzyński, adiunkt w Instytucie Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej, członek Zarządu Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

30 czerwca – w Auli budynku Rektoratu Akademii Kaliskiej miała miejsce promocja książki pt. „Uwikłani w przeszłość” prof. Waldemara Łazugi. Spotkanie odbyło się w ramach Akademickiego Klubu Dyskusyjnego, a poprowadził je prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak.

Książka stanowi ważny przyczynek do wiedzy, jakie trudności towarzyszyły procesowi odradzania się wolnej Polski, na podstawie nowych nieznanych dotąd źródeł, zaś autor porównuje w niej tamtą rzeczywistość ze stanem ducha, czy sytuacją materialną ludzi. Galicyjskie wątki w książce wiążą się również z Wielkopolską i dotyczą spraw Legionów, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Michała Bobrzyńskiego i wielu innych ważnych postaci.

1 lipca – wśród tegorocznych laureatów stypendiów Fundacji Lanckorońskich, których dysponentem jest Polska Akademia Umiejętności, znalazł się dr Jarosław Durka członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pan doktor w ramach stypendium będzie prowadził badania w archiwach wileńskich na temat ziemiaństwa.

11 lipca – ruszyły prace związane z oddaniem w depozyt Bibliotece Akademii Kaliskiej księgozbiorem z Biblioteki Naukowej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, by nadal służył czytelnikom. Na spotkaniu omówione zostały etapy prac kontrolnych oraz zadania niezbędne do udostępniania przejętych woluminów.

17 lipca – ukazała się na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki wiadomość w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych. Ogłoszono, że Wydawnictwo KTPN uzyskało następującą punktację:

- Polonia Maior Orientalis - 100 punktów
- Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk - 40 punktów
- Studia Kaliskie = Studia Calisiensia - 40 punktów

31 sierpnia – wyszedł z druku „Słownik architektów, budowniczych i planistów Kalisza” pod redakcją naukową dra Makarego Górzyńskiego. Publikacja zawiera około 200 biogramów prezentowanych ludzi, którzy mieli wpływ na wygląd Kalisza dawnego i obecnego. Powstała m.in. dzięki wysiłkowi historyków sztuki i po raz pierwszy w literaturze historycznej Kalisza w tak nowatorskiej formie. W słowniku znajdują się postacie mieszkające i pracujące w Kaliszu (już nieżyjące) oraz architekci epizodycznie związani z miastem. Obszerne hasła ze zdjęciami i mapami prezentują biografie, losy rodzinne, dorobek zawodowy wielu znanych i nieznanych ludzi, których projekty ukształtowały Kalisz. Książka została wydana przez KTPN, dzięki wsparciu Akademii Kaliskiej i Urzędu Miasta Kalisza.

2 września – w Kaliszu odbyła się XI edycja Święta Ulicy Niecałej po hasłem „Stare rzeczy, nowe cuda - spotkanie tradycji i nowoczesności”. Na święto przybyły tłumy ludzi, które podziwiała stoiska ze starą porcelaną, wszelkim rękodziełem, pamiątkami pasjonatów, dziełami artystów oraz książkami. Wśród wystawców jak co roku, znalazło się także Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które prezentowało wydawnictwa regionalne.

3 września – w niedzielę przypadł kolejny dzień, na którym prezentowane były wydawnictwa KTPN. Tym razem Park Miejski tętnił życiem, ponieważ tam zorganizowano Piknik Organizacji Pozarządowych oraz XII Kaliskie Miodobranie. Zainteresowanie kaliską książką było bardzo duże.

5 września – na zaproszenie Prezydenta Miasta Kalisza Krystiana Kinastowskiego do kaliskiej kamienicy zaprojektowanej przez architekta Alberta Nestrype przybyli na spotkanie - prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak i redaktor naczelny „Słownika architektów, budowniczych i planistów Kalisza” dr Makary Górzyński. Goście wręczyli Prezydentowi najnowsze swoje wydawnictwo, w którym wśród haseł biograficznych znajduje się „Henryk Kinastowski” - technik budowlany, in-

zynier architekt, po wojnie dyrektor Kaliskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego, napisane przez Henrykę Karolewską i Annę Tabakę.

8-9 września – odbył się XIX Zjazd Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Adama Asnyka w Kaliszu, podczas którego swoją ofertę wydawniczą zaprezentowało Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W drugi dzień ważnym wydarzeniem podczas tych uroczystości, było odsłonięcie tablicy poświęconej Melanii Parczewskiej i Sławomirowi Czerwińskiemu na dziedzińcu I LO. Sylwetki tych postaci przypomniał prof. Krzysztof Walczak - Asnykowiec i prezes KTPN.

12 września – wyszła z druku oczekiwana przez wielu książka Jadwigi Miluśkiej-Stasiak „Z dziejów Opatówka od czasów najdawniejszych do 1939 roku”. Autorka (bibliotekarka, regionalistka, pasjonatka dziejów swojego rodzinnego miasta oraz wieloletnia dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku) stworzyła monografię, którą opracowała na podstawie zgromadzonych przez lata źródeł związanych z wydarzeniami i postaciami tzw. miasteczka róży wiatrów. Dzieło to uzyskało dwie znakomite recenzje, jest bogato ilustrowane, liczy ponad 600 stron i jak twierdzi twórczyni „ma nadzieję, że publikacja zaspokoi, choć w pewnym stopniu, oczekiwania czytelników zainteresowanych dziejami Opatówka, a sporządzony przez nią indeks nazwisk ułatwi dotarcie do informacji o przodkach rodowitym opatowianom”.

16 września – w Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku odbyła się promocja książki Jadwigi Miluśkiej-Stasiak pt. „Z dziejów Opatówka - od czasów najdawniejszych do 1939 roku”. Spotkanie poprowadziła dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku Małgorzata Matysiak, a wzięło w nim udział liczna lokalna społeczność. Twórczyni obszernego dzieła naukowego opowiedziała o początkach swojej pasji zgłębiania wiedzy o historii regionu, o sposobach gromadzenia informacji, wyjazdach do archiwów w kraju i zagranicą oraz osobach, które wspierały ją podczas poszukiwań materiałów i prac badawczych. Wieczór stał się pełen wspomnień, wzruszeń, słów uznania, a także podziękowań skierowanych do autorki monografii. Gratulacje m.in. złożyli: prezes KTPN i redaktor publikacji prof. Krzysztof Walczak, Sebastian Wardęcki burmistrz Gminy Opatówek, przedstawiciele Rady Miejskiej Gminy Opatówek z przewodniczącym Mariuszem Małoburskim, przedstawiciele Klubu Radnych „Społecznicy” Opatówek, reprezentanci różnych środowisk, instytucji i osoby prywatne. Z rąk przedstawicieli Rady Powiatu Kaliskiego z przewodniczącym Janem Adamem Kłyszem, radnej Alicji Łuczak oraz Starosty Kaliskiego Krzysztofa Nosala bohaterka spotkania otrzymała nadany Uchwałą Zarządu Powiatu Kaliskiego, tytuł honorowy „Osobowość Powiatu Kaliskiego” w roku 25-lecia Powiatu Kaliskiego w uznaniu zasług popularyzacji wiedzy o regionie.

18 września – ukazał się jubileuszowy tom 10 „Polonii Maior Orientalis : studia z dziejów Wielkopolski Wschodniej”, którego redaktorem naczelnym od samego początku jest prof. Piotr Gołdyn. Periodyk posiada 14 recenzowanych artykułów, 4 opracowania źródeł do dziejów regionu - materiały, 4 biografie i 3 recenzje najnowszych wydanych książek. Warto przypomnieć, że czasopismo znajduje się na liście ministerialnej i posia-

da 100 punktów, umieszczone jest także m.in. w bazie europejskich czasopism humanistycznych i społecznych ERIH Plus oraz znajduje się w formie elektronicznej na stronie KTPN.

22 września – w Dąbiu odbyło się sympozjum naukowe połączone z promocją X tomu *Polonia Maior Orientalis*. Spotkanie otworzył prof. Piotr Gołdyn oraz burmistrz miasta Dąbie - Tomasz Ludwicki, a wykłady swoje przedstawili: prof. UKW dr hab. Tomasz Kawski, dr Tomasz Dziki z Włocławskie Towarzystwo Naukowe, dr Maria Radziszewska Wydział Nauk Społecznych UWM i dr Jacek Biskupski.

23 września – w auli Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego w Koninie odbył się jubileusz 10-lecia czasopisma „*Polonia Maior Orientalis*”. Słowo wstępne na spotkaniu wygłosił prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak, który wręczył redaktorowi naczelnemu pisma obraz z grafiką przedstawiającą panoramę miasta Kalisza ręki Władysława Kościelniaka. Później o genezie periodyku powiedział prof. Piotr Gołdyn, a tuż po tym wykład okolicznościowy przedstawił prof. UAM dr hab. Konrad Białecki nt. NSZZ „Solidarność” Region Konin – od narodzin do stanu wojennego.

W trakcie uroczystości nie zabrakło podziękowań dla osób, które przyczyniły się do rozwoju periodyku „*Polonii Maior Orientalis*” oraz dla autorów, którzy wnieśli znaczący wkład naukowy w rozwój czasopisma. Przedstawiciele Towarzystwo Hipolita Cegielskiego - Poznań uhonorowali redaktora naczelnego prof. Piotr Gołdyn srebrnym medalem - *Labor Omnia Vincit*, a uwieńczeniem spotkania był koncert muzyki klasycznej w wykonaniu Pauliny Rybińskiej i Andrzeja Klemby. Trzeba zaznaczyć, że całość tej niezwyklej uroczystości poprowadziła Monika Juzala, a na jej zakończenie wszyscy obecni zostali poczęstowani jubileuszowym tortem.

25 września – otrzymaliśmy informację, że Jarosław Durka (historyk, adiunkt w Instytucie Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego i od 2014 r. członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), uzyskał stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wskazanym osiągnięciem naukowym była książka „*Władze Polski ludowej wobec Jasnej Góry w latach 1945-1989*” (Warszawa-Katowice 2021).

27 września – tuż przed konferencją „*Kościelniakowie : biografie i dziedzictwo*” wyszedł z druku katalog pt. „*Spuścizna Władysława Kościelniaka w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu*” pod red. dr Bogumiły Celer, która pracowała nad nim wraz z zespołem bibliotekarzy w osobach: H. Karolewska, K. Kubiak, M. Mikołajczyk, J. Wasilkowski, A. Wojtynka, żeby skatalogować pamiątkowe zbiory artysty. Katalog przedstawia nie tylko zawartość przejętej przez bibliotekę pracowni Władysława Kościelniaka i wiele innych pamiątek, ale ukazuje również nieznaną dotąd zdejcia, które ilustrują pokazane życie pana Władysława i Nany Kościelniaków.

28 września – w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyło się zebranie Rady Towarzystw Naukowych PAN, w którym wziął udział prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak, uzgadniając sprawy dotyczące mającego powstać „Słownika Towarzystw Naukowych w Polsce”.

28 września – w Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Kościelniakowie : biografie i dziedzictwo”, której organizatorami byli: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Książnica Pedagogiczna w Kaliszu oraz Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Akademii Kaliskiej. Wzięło w niej udział 11 prelegentów oraz około 120 słuchaczy. Wydarzenie to wpisało się w ogłoszone przez Radę Miasta Kalisza obchody roku 2023 – Rokiem Braci Kościelniaków.

Po otwarciu konferencji przez wiceprezes KTPN prof. Ewę Andrysiak, dyrektor biblioteki Jolantę Nowosielską oraz przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego dr Bogumiłę Celer, został rozstrzygnięty Międzynarodowy Konkurs na Ekslibris im. Braci Kościelniaków, którego podsumowaniem był wydany na tą okoliczność katalog z konkursowymi ekslibrisami. Później miała miejsce promocja druku bibliofilskiego „Władysław Kościelniak. Wspomnienie z Tatr” wydanego przez Towarzystwo Przyjaciół Książki w Kaliszu i promocja katalogu „Spuścizna Władysława Kościelniaka w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu”. W dalszej części programu odbyła się sesja naukowa, dzięki której można było dowiedzieć się wiele rzeczy z życia i twórczości Władysława Kościelniaka, ale też i jego braci - Mieczysława i Tadeusza Kościelniaków. W trakcie przerw można było zwiedzać Pracownię Artystyczną Władysława Kościelniaka, zobaczyć wystawę pt. „Władysław Kościelniak i przyjaciele w obiektywie fotografów”, jak również zapoznać się z ofertą kaliskich wydawnictw.

28 września – zorganizowana została Literacka Gra Miejska. Kaliszanie piszący - Wanda Karczeńska „Powrót do Kalińca” (w 110. rocznicę urodzin pisarki). Organizatorami byli: Stowarzyszenie im. Haliny Sutarzewicz, Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej w Kaliszu i Urząd Miasta Kalisza. Drużyny młodzieży miały wykonać zadania i dotrzeć do wyznaczonych punktów związanych z życiem Wandy Karczewskiej. Wśród celów zamieszczonych na mapie, była również siedziba Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w której uczestników gry przyjął pan Kazimierz Wojciechowski (Członek Zarządu KTPN). Zatem młodzież, zapoznała się działalnością towarzystwa, do którego pisarka należała i od 1987 r. była jego członkiem współzałożycielem, wraz z wieloma znanymi kaliskimi postaciami.

5 października – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, odbyło się spotkanie promocyjne „Słownika architektów, budowniczych i planistów Kalisza” pod red. dra Makarego Górzyńskiego. Ta świetnie wydana i pięknie ilustrowana książka posiada około 200 biogramów prezentujących ludzi, którzy mieli wpływ na dawny i obecny wygląd Kalisza. Opisy tych postaci stworzył dwunastoosobowy zespół (dr Ewa Andrzejewska, dr Iwona Barańska, Maciej Błachowicz, dr Joanna Bruś, dr Makary Górzyński, Henryka Karolewska, Ewa Obała, Aleksandra Paradowska, Małgorzata Popiołek-Roskamp, Mateusz Rabiega, Anna Tabaka, Grzegorz Waliś) oraz dwie osoby współpracu-

jące (Marcin Mikołajczyk, Michał Szlachciak). Trzeba zaznaczyć, że publikacja poświęcona była pamięci zmarłego Mateusza Rabiegi, dobrze zapowiadającego się historyka architektury, regionalisty oraz przyjaciela autorów biogramów.

Spotkanie poprowadził redaktor tego pionierskiego dla naszego miasta słownika biograficznego o nowatorskiej formie, mówiąc o powstaniu tego dzieła, ciekawostkach z nim związanych, o przyjętym kształcie haseł oraz o opisywanych postaciach i o autorach. Były również gratulacje i podziękowania, zwłaszcza w kierunku przewodniczącej Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN dr Iwony Barańskiej, ale także prezesa KTPN prof. Krzysztofa Walczaka oraz zespołu naukowego piszącego hasła. Wspomniano również o pięknie wykonanej redakcji technicznej pani Lidii Łyszczak i wsparciu finansowym Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego i Miasta Kalisza.

10 października – do Polski po 127 latach wróciły szczątki Stefana Szolca-Rogozńskiego (podróżnika, badacza Kamerunu, członka Królewskiego Towarzystwa Geograficznego, organizatora pierwszej polskiej wyprawy naukowej do Afryki). Podróżnik urodził się w Kaliszu (1861) w zamożnej rodzinie ewangelickiej, zmarł tragicznie w Paryżu (1896) i został tam pochowany na francuskim Cmentarzu Bagneux. Przed transportem szczątków Stefana Szolca-Rogozńskiego do kraju w Paryżu odbyła się uroczystość pożegnania, a po uroczystym przyjęciu w Polsce znanego podróżnika, odbył się honorowy pogrzeb (10 października 2023 r.) i godny pochówek na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Kaliszu. Stefan Szolc-Rogozński spoczął w rodzinnym grobie, a odprowadzili go na miejsce spoczynku delegacje, władze, harcerze, goście i mieszkańcy Kalisza. Wśród uczestników pogrzebu, była m.in. reprezentantka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w osobie wiceprezes KTPN prof. Ewa Andrysiak.

11 października – odbyło się posiedzenie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

19 października – w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu zorganizowano spotkanie nowego powstałego cyklu z serią wydawniczą „Kaliszanie” – z ich bohaterami i autorami. Pierwsze z nich rozpoczęła prof. Ewa Andrysiak, autorka pierwszego tomiku, którego bohaterem jest patron Książnicy – Alfons Parczewski.

W październiku – ukazała się książka dr. Krzysztofa Kisiela pt. „Zofia Smętek - Witold Smętek. Historia prawdziwa”. Publikacja przedstawia skomplikowaną historię życia wybitnej i wszechstronnej sportsmenki, kaliszanki (1910-1983) odnoszącej sukcesy w okresie międzywojennym, która obrosła legendą, w wielu przypadkach nieprawdziwą. Zofia w 1937 r. dokonała trójzłoty pociągowej, w kierunku płci męskiej.

25 października – w auli Uniwersytetu Kaliskiego, odbyła się uroczystość inauguracji roku kulturalnego 2023/2024. Prezydent Miasta Kalisza Krystian Kinastowski wyróżnił twórców, animatorów, mecenasów oraz osoby i instytucje, które w minionym sezonie przyczyniły się do upowszechniania kultury. Wśród wyróżnionych nagrodę otrzymał dr Sławomir Przygodzki - historyk, regionalista, pracownik Instytutu Interdyscyplinarnych

Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego, nauczyciel III LO w Kaliszu, przewodniczący Komisji Rewizyjnej KTPN i członek Oddziału Kaliskiego PTH, a także autor licznych publikacji w tym ostatniej pt. „Elity gospodarcze Kalisza. Proces formowania się burżuazji w latach 1815-1867”.

26 października – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce spotkanie naukowe z dr. Markiem Kozłowskim - historykiem, emerytowanym pedagogiem z IV LO w Kaliszu, członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Kaliszu, badaczem współpracującym z Instytutem Pamięci Narodowej.

Spotkanie zatytułowane „Doktor nauk medycznych Julian Gruner (1898-1940) - ofiara zbrodni katyńskiej”, miało na celu przypomnieć postać wszechstronnie uzdolnionego człowieka, sportowca, zasłużonego lekarza, pierwszego ordynatora Oddziału Chorób Dziecięcych Szpitala im. Przemysława II w Kaliszu, wykładowcy, porucznika rezerwy służby zdrowia Wojska Polskiego, ofiary zbrodni katyńskiej.

26 października – zmarł Dzierżymir Jankowski (1932-2023) - prof. dr hab. nauk humanistycznych o specjalności andragogika, pedagogika kultury, pedagogika społeczna. W 1975 uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, w 1989 habilitował się, a w 2002 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych. Był emerytowanym profesorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego oraz profesorem Gnieźnieńskiej Szkoły Wyższej Milenium. Od 1991 r. był członkiem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w latach 1992-2008 był wiceprezesem KTPN, a także od 1992 do 2008 przewodniczącym Komisji Naukowej KTPN i od 1995 do 2007 przewodniczył Radzie Redakcyjnej „Zeszytów KTPN”. Pan Profesor w 2013 otrzymał dyplom Honorowego Członka naszego Towarzystwa i będzie zawsze w naszej pamięci. Został pochowany na Cmentarzu Miłostowo w Poznaniu.

W listopadzie – ukazał się kolejny tomik poezji prof. dra hab. n. med. Mariana Sygita pt. „Smak istnienia, ach to ty”, wydany dla upamiętnienia powstania Uniwersytetu Kaliskiego oraz z okazji 75. urodzin i 50. rocznicy pracy naukowej autora. Tomik składa się z trzech części: 1 - Smak nadziei ; 2 - Smak miłości ; 3 - Smak cierpienia. Tomik powstał z inicjatywy rektora Uniwersytetu Kaliskiego prof. Andrzeja Wojtyły i dyrektor Biblioteki UK dr Elżbiety Steczek Czerniawskiej.

6 listopada – na zaproszenie Prezydenta Miasta Kalisza Krystiana Kinastowskiego przybył na spotkanie do kaliskiego ratusza dr Sławomir Przygodzki – autor ostatnio wydanej książki „Elity gospodarcze Kalisza. Proces formowania się burżuazji w latach 1815-1867”, nagrodzony przez Prezydenta za popularyzowanie wiedzy o historii i dzieństwie Kalisza podczas Inauguracji Roku Kulturalnego 2023/2024. Były gratulacje, a także przypomnienie, że Pan Profesor II LO w Kaliszu uczył Prezydenta historii.

11 listopada – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda z okazji Narodowego Święta Niepodległości wręczył w Belwederze order państwowe nadane osobom zasłużonym dla państwa i narodu. Wśród wyróżnionych Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał prof. Jerzy Pietrzak - historyk specjalizujący się w historii

Kościół katolickiego w Polsce XIX i XX w., historii Polski i powszechnej XVI i XVII wieku, regionalista, senator I kadencji, członek KTPN od 1988 r. Wcześniej w 2011 r. Profesor został odznaczony Krzyżem Kawalerskim.

14 listopada – wyszły z druku dwie książki związane z problematyką bezpieczeństwa. Pierwsza pt. „Zarządzanie ryzykiem a bezpieczeństwo organizacji” pod red. naukową Jarosława Wołęjszy, Krzysztofa Rejmana, Małgorzaty Wilczyńskiej przedstawia procesy zarządzania ryzykiem obejmującym identyfikację ryzyka, ocenę ryzyka, planowanie reakcji na ryzyko, wdrażanie przyjętej reakcji na ryzyko oraz komunikację pomiędzy uczestnikami procesu zarządzania ryzykiem.

Druga publikacja pt. „Bezpieczeństwo informacji wobec współczesnych zagrożeń” również pod red. naukową Jarosława Wołęjszy, Krzysztofa Rejmana i Małgorzaty Wilczyńskiej zajęła się problemem zapewnienia bezpieczeństwa posiadanych informacji będących priorytetem w zarządzaniu organizacją. Autorzy artykułów nowo wydanych książek prezentują wymiary teoretyczne, praktyczne oraz interdyscyplinarne swoich prac, opierając się na badaniach naukowych, jak i doświadczeniach własnej praktyki.

21 listopada – Pracownia Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN z przewodniczącą dr Iwoną Barańską zorganizowała online posiedzenie naukowe poświęcone wystąpieniu dra Makarego Górzyńskiego pt. „Planowanie urbanistyczne w Królestwie Polskim przełomu XIX i XX w. Podsumowanie projektu badawczego”. Prelegent, historyk architektury i budowy miast przedstawił przebieg i efekty prac badawczych, zrealizowanych w ramach grantu NCN Miniatura 5, a także zebranych wniosków z wieloletniego, szerszego projektu naukowego z lat 2015-2023. Jego celem była rekonstrukcja mechanizmów, procedur i praktyki administracyjnego planowania rozwoju i regulacji przestrzennej miast w Królestwie Polskim między powstaniem styczniowym a Wielką Wojną.

Wystąpienie było nie tylko przypomnieniem zrekonstruowanej struktury ówczesnego systemu planistycznego w realiach imperialnej, rosyjskiej dominacji nad Kongresówką, ale i obszerniejszą refleksją na temat problemów, skutków i dorobku akcji urbanistycznej, jakie polskie miasta podejmowały w tamtym niełatwym okresie.

23 listopada – w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu odbyło się drugie spotkanie z nowego cyklu „Kaliskie akcenty w Książnicy Pedagogicznej – spotkania z serią KALISZANIE z jej autorami i bohaterami”. Gościem tego wydarzenia był prof. Krzysztof Walczak, prezes KTPN, autor drugiego tomu serii, poświęconego Adamowi Chodyńskiemu. W spotkaniu wzięli udział uczniowie IV LO im. Ignacego Jana Paderewskiego w Kaliszu i VII LO - Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Kaliszu, słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Calisia”, wychowawcy, nauczyciele, bibliotekarze oraz zainteresowani czytelnicy.

23 listopada – w siedzibie KTPN odbyło się spotkanie naukowe poświęcone wystąpieniu Małgorzaty Smury i Jakuba Multana pt. „Ludwik Pius Maria Bartosik (1909-1941) - Błogosławiony franciszkanin z Kokanina”. Prelegenci przypomnieli postać zasłużonego zakonnika, który został beatyfikowany wśród 108 męczenników za wiarę w 1999 r. przez Jana Pawła II, zaznaczając że bohater urodził się w pobliskim Kokaninie i uczęsz-

czał do kaliskich szkół, wstąpił do zakonu franciszkanów w Niepokalanowie i tam został zastępcą św. o. Maksymiliana Marii Kolbe. W czasie II wojny światowej był więziony przez hitlerowców w różnych obozach wraz z o. Maksymilianem i innymi współbraćmi. Nazywany „apostolem cierpienia” zmarł w Oświęcimiu.

Spotkanie zorganizowane było przez Komisję Naukową Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przewodniczącym dr. Makarym Górczyńskim oraz Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego.

23 listopada – maszyny drukarskie opuściła monografia „Dzieje szkolnictwa handlowego i ekonomicznego w Kaliszu 1873-2023” pod red. Ewy Andrysiak, która pracowała nad tym dziełem wraz z zespołem autorów: Izabelą Galubą-Bryją, Anną Matuszewską, Marcinem Mikołajczykiem, Sławomirem Przygodzkim i Andrzejem Urbaniakiem. Książka powstała z okazji 150-lecia kaliskiego szkolnictwa handlowego i ekonomicznego, omawiając w swoich rozdziałach działalność Szkoły Niedzielnio-Handlowej (1873-1914), Szkoły Handlowej siedmioklasowej (1906-1917), Koedukacyjnej Szkoły Handlowej Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych (1921-1936), Liceum Handlowego (1918-1939) oraz Miejskiej Szkoły Zawodowo-Dokształcającej dla młodzieży pracującej w rzemiosłach, przemyśle i handlu. W publikacji przedstawione jest również 80 lat powojennej szkoły, placówki działającej pod różnymi nazwami (najdłużej jako Liceum Ekonomiczne), kształcącej młodzież m.in. z Kalisza i regionu. Monografia została bogato ilustrowana i stanowi dwieście dziewięćdziesiąte wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

23 listopada – Minister Edukacji i Nauki powołał skład Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kadencję 2024-2027. Wśród członków VII kadencji PKA znalazł się prof. Uniwersytetu Kaliskiego dr hab. Piotr Gołdyn (członek KTPN). Warto podkreślić, że Polska Komisja Akredytacyjna, czyli gremium eksperckie oceniające jakość kształcenia na polskich uczelniach, działa na rzecz doskonalenia jakości kształcenia we wszystkich uczelniach publicznych i niepublicznych działających w polskim systemie szkolnictwa wyższego, dokonuje ocen programowych i instytucjonalnych oraz przedstawia je ministrowi do spraw szkolnictwa wyższego.